

Sygnatura akt: I C 178/19 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2019 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Ludmiła Dulka - Twarogowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Arleta Ratajczak

po rozpoznaniu w dniu 08 lipca 2019 roku w Wąbrzeźnie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w G.**

przeciwko **A. W.**

- o zapłatę,

I. oddała powództwo w całości;

II. ustala, że koszty procesu ponosi strona powodowa.

Sędzia Sądu Rejonowego

Ludmiła Dulka - Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1. (...) C;

2. (...).

SSR Ludmiła Dulka - Twarogowska

W., dnia 15 lipca 2019 r.

Sygn. akt I C 178/19 upr

UZASADNIENIE

Powódka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. w pozwie z dnia 15 listopada 2018 roku, złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym, domagała się zasądzenia na swoją rzecz od A. W. kwoty 4.355,75 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 4.100,14 zł i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 255,61 zł – za okres od wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że wiarygodność wynika z umowy pożyczki (...) nr (...) zawartej pomiędzy stronami w dniu 14 marca 2017 roku, na podstawie której pozwana do swojej dyspozycji otrzymała kwotę 6.000 zł. Jednocześnie zobowiązała się zwrócić na rzecz powódki łączną kwotę 11.798,40 zł w 24 miesięcznych równych ratach w wysokości po 491,60 zł, w tym: 6.000 zł całkowitej kwoty pożyczki, 500 zł opłaty przygotowawczej, 4.599,84 zł sumy miesięcznych prowizji, 698,56 zł odsetek umownych należnych za czas obowiązywania umowy naliczonych według stawki 10 % od niezapłaconej części sumy całkowitej kwoty pożyczki i opłaty przygotowawczej. Pozwana od dnia zawarcia umowy do wniesienia pozwu dokonała wpłat na łączną kwotę 6.408 zł, na którą składały się: 3.358,16 zł na poczet

należności głównej pożyczki, 2.491,58 zł na poczet prowizji, 550,36 zł na poczet odsetek umownych i 7,90 zł na poczet odsetek za opóźnienie. W związku z brakiem dalszych spłat powódka w dniu 21 czerwca 2017 roku wezwała listownie pozwaną do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, a następnie w dniu 23 lipca 2018 roku złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Roszczenie stało się wymagalne w dniu 29 sierpnia 2018 roku. Na kwotę dochodzoną pozwem składały się: 3.141,84 zł niezapłaconej należności głównej pożyczki (suma całkowitej kwoty pożyczki i opłaty przygotowawczej), 958,30 zł niezapłaconych miesięcznych prowizji naliczonych w czasie trwania umowy od dnia 14 marca 2017 roku do 29 sierpnia 2018 roku, 89,19 zł skapitalizowanych odsetek umownych i 166,42 zł skapitalizowanych odsetek za opóźnienie naliczonych według stawki wynoszącej 14% (k.3-6).

W dniu 01 grudnia 2018 roku Sąd Rejonowy L. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym uwzględnił w całości roszczenie dochodzone pozwem – sygn. akt (...) (k.7).

W skutecznie wniesionym sprzeciwie od wskazanego orzeczenia pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, wskazując na jego bezpodstawność. W uzasadnieniu zarzuciła, iż łącząca strony umowa pożyczki zawierała niedozwolone postanowienia umowne w zakresie ustalenia prowizji i opłaty przygotowawczej (art. 385¹ § 1 kc), wskazując jednocześnie, iż zastrzeżenie tego rodzaju zawyżonych opłat zmierzało do obejścia przepisów regulujących wysokość odsetek maksymalnych, tj. art. 359 § 2¹ kc i tym samym było nieważne (art. 58 kc) (k.8-10v, 56-59).

Postanowieniem z dnia 07 stycznia 2019 roku Sąd Rejonowy L. przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie (k.15v).

W piśmie procesowym z dnia 09 kwietnia 2019 roku powódka, reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, podtrzymała swoje żądanie. Jednocześnie wskazała, iż przy zawieraniu umowy pożyczki zostały dopełnione wszystkie wymogi przewidziane przez przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, w tym w zakresie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, które w niniejszym przypadku nie przekroczyły ustawowego progu, a także w zakresie obowiązków informacyjnych leżących po stronie pożyczkodawcy i pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy pożyczki konsumenckiej. A. W. przed podpisaniem umowy pożyczki otrzymała bowiem formularz informacyjny, w którym zostały wskazane w przejrzysty sposób istotne postanowienia umowy, w tym w zakresie pozaodsetkowych kosztów pożyczki, którego odbiór pozwana potwierdziła własnoręcznym podpisem na dokumencie umowy pożyczki. Dodała, że naliczona opłata przygotowawcza stanowiła wynagrodzenie powódki z tytułu czynności związanych z udzielaniem pożyczki i zawarciem tejże umowy, natomiast prowizja wynagrodzenie z tytułu wykonywania czynności związanych z obsługą klienta – wymieniając w obu przypadkach w punktach konkretne czynności. Ponadto podniosła, że opłaty te stanowiły jedne z głównych świadczeń po stronie pożyczkodawcy i skoro zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, uniemożliwia to stosowanie przepisu art. 385¹ § 1 kc (k.41-46v).

Podczas rozprawy w dniu 08 lipca 2019 roku pozwana podtrzymała swoje stanowisko i dodatkowo zaprzeczyła, aby przed podpisaniem umowy z wyprzedzeniem otrzymała formularz informacyjny (k.71-71v).

Niniejsza sprawa została rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

W dniu (...) roku A. W., przy udziale pośrednika kredytowego, zawarła z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. umowę pożyczki nr (...), na okres od 14 marca 2017 roku do 14 marca 2019 roku. Całkowita kwota pożyczki przekazana do dyspozycji pozwanej wynosiła 6.000 zł. Zgodnie z umową całkowita kwota do zapłaty przez pozwaną wynosiła 11.798,40 zł i oprócz całkowitej kwoty pożyczki obejmowała: opłatę przygotowawczą, stanowiącą jednorazową opłatę należną pożyczkodawcy z tytułu czynności związanych z udzieleniem pożyczki i zawarciem umowy, płatną w chwili zawarcia umowy poprzez jej potrącenie z pożyczki – 500 zł, sumę miesięcznych prowizji należnych z tytułu kosztów związanych z udzieloną pożyczką – 4.599,84 zł, odsetki umowne od kwoty pożyczki (tj. całkowitej kwoty pożyczki i opłaty przygotowawczej) - 696,56 zł. Spłata pożyczki, opłat i odsetek miała nastąpić w 24 miesięcznych równych ratach w

wysokości 491,60 zł każda, w terminach wskazanych w harmonogramie spłaty, który stanowił załącznik nr 2 do umowy – począwszy od 14 kwietnia 2017 roku (§5 ust.1 i 4 umowy). W przypadku braku płatności w terminie co najmniej dwóch pełnych rat, pożyczkodawca był uprawniony do wypowiedzenia umowy z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, po uprzednim bezskutecznym listownym ostatecznym przedsądowym wezwaniu pożyczkodawcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od doręczenia wezwania. Po upływie terminu wypowiedzenia powódka miała prawo dochodzić całości niespłaconych należności oraz domagać się zapłaty odsetek za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. W formularzu umowy pozwana podpisała oświadczenie, że przed zawarciem umowy otrzymała formularz informacyjny zawierający informacje dotyczące udzielonej pożyczki oraz, że udzielono jej wszelkich informacji i wyjaśnień dotyczących warunków umowy oraz postanowień w niej zawartych, w sposób umożliwiający jej podjęcie decyzji dotyczącej zawarcia umowy.

Okoliczności bezsporne, ponadto dowody:

- umowa pożyczki (k.24-27).

A. W. po zawarciu umowy i otrzymaniu od powódki 6.000 zł, na poczet spłaty pożyczki dokonała wpłat w łącznej kwocie 6.408,00 zł, w tym po 491,60 zł w dniach 12 kwietnia 2017 roku, 15 maja 2017 roku, 22 czerwca 2017 roku, 14 lipca 2017 roku i 11 sierpnia 2017 roku, po 495 zł w dniach 14 września 2017 roku i 12 października 2017 roku, po 492,00 zł w dniach 13 listopada 2017 roku, 12 grudnia 2017 roku, 15 stycznia 2018 roku, 15 lutego 2018 roku, 21 marca 2018 roku oraz 500,00 zł w dniu 11 maja 2018 roku (k.41v).

Okoliczność bezsporna.

Powódka pismem datowanym na 21 czerwca 2017 roku wezwała A. W. do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 492,77 zł, w związku z zaległością w płatności raty pożyczki. Następnie pismami z dnia z 23 lipca 2018 roku wypowiedziała umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, wzywając do zapłaty w nieprzekraczalnym terminie 7 dni zaległych rat w wysokości 1.485,61 zł (w tym odsetek za opóźnienie), ze wskazaniem, że spłata wskazanej kwoty i terminowe uregulowanie bieżących rat pożyczki wymagalnych po dniu 23 lipca 2018 roku, spowoduje powstrzymanie skuteczności wypowiedzenia umowy.

Okoliczność bezsporna, ponadto dowody:

- wezwanie do zapłaty (k.28);

- wypowiedzenie umowy z dowodem nadania (k.29-31);

- ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty z dowodem nadania (k.32-34).

Stan faktyczny został ustalony w oparciu o wymienione dokumenty przedłożone przez powódkę, które nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez pozwaną.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

W niniejszej sprawie poza sporem był fakt zawarcia przez strony umowy pożyczki, jej wykonanie przez powódkę (poprzez przekazanie do dyspozycji pozwanej kwoty 6.000 zł) oraz dokonanie przez A. W. spłaty kwoty 6.408,00 zł na poczet tejże pożyczki.

Oś sporu koncentrowała się natomiast wokół charakteru przewidzianych w zapisach umowy pożyczki: opłaty przygotowawczej oraz prowizji, które w ocenie pozwanej stanowiły klauzule abuzywne, ponadto były nieważne, albowiem zmierzały do obejścia przepisów regulujących wysokość odsetek maksymalnych. Mając na względzie powyższe stanowisko, rolą Sądu była ocena postanowień zapisów umownych umożliwiających obciążenie pozwanej

wskazanymi opłatami, pod kątem ich zgodności z przepisami o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi.

W tym miejscu zauważyć należy, że - wbrew twierdzeniom powódki - w niniejszej sprawie istniały podstawy do badania abuzywności postanowień przedmiotowej umowy dotyczących prowizji i opłaty przygotowawczej. Bez wątplenia zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 2 kc stwierdzenie niedozwolonych postanowień umownych nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zauważyć należy, że podstawę prawną roszczenia powódki stanowił art. 720 k.c., zgodnie z którym do essentialia negotii umowy pożyczki należą: zobowiązanie się dającego pożyczkę do przeniesienia na własność biorącego określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz zobowiązanie się biorącego do zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Nie ulega wątpliwości, że w skład pożyczonej pozwanej kwoty 6.000 zł (taka kwota została przekazana bezpośrednio A. W. do jej dyspozycji) nie wchodziły: opłata przygotowawcza i prowizja, które stanowiły świadczenia towarzyszące związane z udzieleniem pożyczki (szeroko pojęty koszt udzielenia pożyczki). Postanowienia zatem dotyczące powyższych świadczeń pożyczkobiorcy, z uwagi na swój charakter, nie mogły stanowić postanowień przedmiotowo istotnych umowy, co do których nie można było stwierdzić ich abuzywności w razie ich jednoznacznego sformułowania (por. wyr. SO w Toruniu z 09.04.2019 r., sygn. akt VIII Ca 192/19).

W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd doszedł do przekonania, iż umowa pożyczki zawarta przez strony nie wiązała pozwanej w części, tj. co do postanowień w zakresie opłaty przygotowawczej i prowizji, ponieważ postanowienia to stanowiły klauzule niedozwolone.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W doktrynie przyjmuje się, że nie stanowią postanowień indywidualnie uzgodnionych klauzule sporządzone z wyprzedzeniem, w sytuacji gdy konsument nie miał wpływu na ich treść, nawet jeżeli są one zawarte we wzorcu wykorzystanym tylko jednorazowo. Nie będą także postanowieniami negocjowanymi te, które zostały wybrane przez konsumenta z kilku przedstawionych mu przez przedsiębiorcę postanowień alternatywnych. Również wiedza kontrahenta o istnieniu klauzul nienegocjowanych, czy też możliwość zapoznania się z nimi przed zawarciem umowy i nawet zrozumienie ich treści nie stanowią okoliczności wyłączającej uznanie tych klauzul za narzucone. Kluczowe znaczenie ma kwestia rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień, gdy np. konkretne postanowienia umowne zostały sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie, bądź też były one przedmiotem negocjacji pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą, a konsument miał realny wpływ na ich treść i zdawał sobie z tego faktu sprawę. W konsekwencji postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi będą takie, które zostały w sposób rzeczywisty negocjowane lub włączone do umowy wskutek propozycji zgłoszonej przez samego konsumenta (M. Gutowski [red.], Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 353–626. Wyd. 2, Warszawa 2019. Legalis).

Z kolei, jak zauważa się w orzecznictwie, sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego naiwności. Chodzi więc o działanie

potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (vide: wyrok SA w Warszawie z 27.01.2011, sygn. VI ACa 771/10, Legalis nr 365266).

Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacjach, w których w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie "rażąco" należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (vide: wyrok SA w Warszawie z 14.09.2011r., sygn. VI ACa 291/11, Legalis nr 440213; wyrok SA w Warszawie z 14.12.2010r., sygn. VI ACa 487/10, Legalis nr 365262).

Przyjmuje się, że umowa pożyczki sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym powinna jasno określać, które opłaty i prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Za niedozwolone klauzule umowne, w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienia, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, faktycznie stanowią dla pożyczkodawcy źródło dodatkowego zysku, ukryte przed konsumentem, pozwalając mu omijać przepisy dotyczące wysokości odsetek maksymalnych oraz niedopuszczalności kary umownej za niespełnienie świadczenia pieniężnego.

Przenosząc powyższe unormowania i rozważania na kanwę niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż nie budzi wątpliwości, że (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych. Pozwaną natomiast należy uznać za konsumenta, ponieważ jako osoba fizyczna dokonała czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22 § 1 k.c.). Nie może także budzić wątpliwości, że umowa stron została zawarta przy użyciu wzorca umowy (formularza), o czym świadczy z jednej strony masowość zawieranych umów przez powódkę oraz identyczność ich treści w stosunku do różnych klientów, który to fakt jest znany Sądowi z urzędu z racji innych toczących się spraw podobnego rodzaju. Pozwana nie miała zatem rzeczywistego wpływu na jej treść, poszczególne postanowienia umowy nie były z nią uzgadniane indywidualnie. Co więcej, jak wynika z twierdzeń pozwanej, osoba która dostarczyła jej do podpisania gotową umowę, w ogóle nie informowała jej o wysokości kosztów pozaodsetkowych, nie otrzymała z odpowiednim wyprzedzeniem formularza informacyjnego (vide: protokół rozprawy z 08.07.2019r., czas zapisu: od 00:04:39). Z drugiej strony powódka, pomimo brzmienia art. 385¹ § 4 k.c., nie wykazała żadnym dowodem, aby postanowienia umowy w części dotyczącej opłaty przygotowawczej i prowizji, zostały uzgodnione indywidualnie z pozwaną (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.).

Tym samym w ocenie Sądu postanowienia przedmiotowej umowy pożyczki zawierały narzucone arbitralnie przez powódkę koszty dodatkowe dotyczące opłaty przygotowawczej i prowizji oraz ukształtowały prawa pozwanej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, godząc w równowagę kontraktową tego stosunku - na niekorzyść pozwanej. W umowie pożyczki nr (...) z dnia 14 marca 2017 roku określono bowiem, że z tytułu pożyczki w wysokości 6.000,00 zł (całkowita kwota pożyczki) pożyczkobiorca zapłaci na rzecz pożyczkodawcy opłatę przygotowawczą 500 zł, a także prowizję w łącznej kwocie 4.599,84 zł.

Opłata przygotowawcza miała być uiszczona jednorazowo i obejmowała poniesione przez stronę powodową koszty z tytułu czynności związanych z udzieleniem pożyczki i zawarciem umowy, w tym: weryfikacją tożsamości, badaniem zdolności kredytowej, czynnościami wykonywanymi przez pośredników kredytowych, czynnościami zmierzającymi do pozyskania klienta i związanymi z zarządzaniem szablonami dokumentacji pożyczkowej. Strona powodowa nie podała, czy i w jaki sposób rzeczywiście dokonywała weryfikacji tożsamości i zdolności kredytowej pozwanej ani też, aby poniosła z tego tytułu jakiegokolwiek koszty. Za czynność przygotowawczą należy z pewnością uznać przygotowanie dokumentu umowy. Przedmiotową umowę sporządzono na wzorcu umownym, tak więc niezbędne było jedynie jego uzupełnienie o numer umowy, datę jej sporządzenia, dane pozwanej, kwotę udzielonej pożyczki. Kierując się zasadami doświadczenia życiowego wskazanych czynności, podobnie jak sprawdzenia tożsamości i zdolności kredytowej pożyczkobiorcy, nie można uznać za pracochłonne, a tym samym uzasadniające obciążenie pozwanej wysoką opłatą przygotowawczą, w sytuacji, gdy powódka jest podmiotem zajmującym się profesjonalnie udzielaniem pożyczek osobom fizycznym. Zapis umowny dotyczący opłaty przygotowawczej stanowił więc faktyczne

obejście przepisów o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 2¹, § 2² i § 2³ k.c.) i generował dla pożyczkodawcy dodatkowy zysk. Powódka w żaden sposób nie wykazała, aby wysokość opłaty przygotowawczej stanowiła efekt indywidualnych uzgodnień z pozwaną, a nie cennika stosowanego przez nią wobec wszystkich kontrahentów. Uwzględniając wysokość opłaty przygotowawczej w stosunku do całej kwoty pożyczki, należało ją uznać za nadmierną, a jej zastrzeżenie wobec konsumenta - jako nie dotyczące świadczeń głównych stron – jako stanowiące niedozwoloną klauzulę umowną, ponieważ kształtujące sytuację pozwanej w sposób zbliżony do lichwy, a więc sprzecznie z dobrymi obyczajami. Dokonując powyższej oceny Sąd miał również na uwadze okoliczność, iż jako klauzulę niedozwoloną, zarejestrowaną pod pozycją 4114 w rejestrze klauzul niedozwolonych Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, uznano postanowienie umowne o treści: „opłatę przygotowawczą za przygotowanie i zawarcie niniejszej umowy pożyczki strony zgodnie ustaliły na 5% wartości pożyczki” (vide: wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 12 kwietnia 2012r., XVII Amc 4877/11, Lex nr 1313041). W niniejszej sprawie opłata przygotowawcza od 6.000 zł pożyczki, określona została na 500 zł, co stanowiło ponad 8,3 % całkowitej kwoty pożyczki.

W ocenie Sądu analogicznie jak opłatę przygotowawczą należało traktować prowizję w łącznej wysokości 4.599,84 zł, której zapłatą powódka obciążała pozwaną częściowo wraz z każdą ratą i naliczała za obsługę klienta, Biur (...), archiwizację dokumentacji pożyczkowej, rozliczanie pożyczki, utrzymywanie relacji z klientem w trakcie trwania umowy, a także inne koszty. Wskazane czynności opisane w odpowiedzi na sprzeciw z dnia 09 kwietnia 2019 roku (k.44v-45) stanowiły przejaw bieżącej działalności powódki, dlatego prowizja winna obciążać pozwaną jedynie z tytułu rzeczywiście poniesionych wydatków. Strona powodowa nie podała jakiego rodzaju czynności rzeczywiście podejmowała w stosunku do pozwanej, czy i jakie faktycznie poniosła w związku z tym koszty. Zasadnie można założyć, iż obsługa pożyczki polegała na monitorowaniu terminowości płatności i ograniczała się do ustalenia, czy na rachunek powódki wpłynęła w terminie rata pożyczki. Brak było jakichkolwiek dowodów wskazujących na faktyczną realizację pozostałych czynności związanych z „obsługą klienta” w niniejszym przypadku.

W świetle powyższego Sąd stoi na stanowisku, iż zarówno opłata przygotowawcza, jak i prowizja były nadmiernie wygórowane, a tym samym nieadekwatne do wartości zaciągniętego przez pozwaną zobowiązania, generowały dla pożyczkodawcy dodatkowy zysk, a unormowania umowne je przewidujące stanowiły faktyczne obejście przepisów o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 2¹, § 2² i § 2³ k.c.). Wszystkie zakwestionowane postanowienia nie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwaną, rażąco naruszały jej interesy, kształtowały obowiązki w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami i nie wynikały z kalkulacji rzeczywistych kosztów. Tym samym zapisy umowy pożyczki nr (...) z dnia 14 marca 2017 roku dotyczące opłaty przygotowawczej i prowizji - zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. - nie wiązały pozwanej, jako niedozwolone klauzule umowne, a więc nie była ona zobowiązana do zapłaty tego rodzaju należności.

Nawet abstrahując od uznania wskazanych postanowień umownych za klauzule niedozwolone, niewątpliwie i tak pozostają one w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego. Wprawdzie wysokość tych kosztów została ustalona umową stron, to jednakże pamiętać należy, że swoboda umów nie pozostaje całkowicie dowolna i podlega pewnym ograniczeniom. W tym kontekście wypada przywołać treść przepisu art. 353¹ k.c. stanowiącego, iż treść lub cel stosunku prawnego ułożonego przez strony nie może sprzeciwiać się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego.

Zasady współzycia społecznego naruszają umowy obligacyjne, które kształtują prawa i obowiązki stron stosunku w sposób nieodpowiadający słuszności kontraktowej. W szczególności są to umowy sprzeciwiające się regułom uczciwości i rzetelności profesjonalnej oraz kontrakty rażąco nierównoważnie kształtujące wzajemne prawa i obowiązki (vide: wyrok SN z 11.09.2003r., sygn. III CKN 579/01, Legalis nr 61440; wyrok SN z 08.10.2004r., sygn. V CK 670/03, Legalis nr 69976; wyrok SN z 23.06.2005r., II CK 739/04, Legalis nr 89834).

W ocenie Sądu, omówione zapisy postanowień umowy pożyczki pozostawały w oczywistej sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, w tym z zasadami uczciwości oraz rzetelności kupieckiej i kształtowały obowiązki pożyczkobiorcy (pozwanej) w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami, a naliczone w tym zakresie opłaty nie miały uzasadnienia i powiązania ekonomicznego z realnie poniesionymi wydatkami, były rażąco wygórowane, tym

samym naruszały w sposób istotny interesy konsumenta i mogły prowadzić do uzyskania przez stronę powodową nieuzasadnionych korzyści finansowych.

Ukształtowanie stosunku obligacyjnego w taki sposób, że jego treść lub cel pozostają w sprzeczności z ustawą, zasadami współżycia społecznego lub właściwością (naturą) zobowiązania, wywołuje skutki określone ogólnymi regułami o dokonywaniu czynności prawnych, ujętymi w przepisie art. 58 k.c. Przekroczenie granic swobody umów oznacza więc nieważność całej umowy, jako sprzecznej z ustawą, a jeżeli przekroczenie zakresu kompetencji podmiotu dotyczyło tylko części umowy, wówczas czynność jest ważna w pozostałej części, chyba że bez postanowień dotkniętych nieważnością umowa nie zostałaby dokonana (art. 58 § 3 k.c.). Zgodnie z art. 58 § 1 k.c., jeżeli istnieje przepis przewidujący inny skutek, niż nieważność czynności prawnej, wówczas umowa zawarta z naruszeniem kompetencji w zakresie swobodnego kształtowania treści zobowiązania będzie skuteczna, ze skutkiem określonym owym przepisem szczególnym. W sytuacji, gdy tak jak na gruncie niniejszej sprawy, przy formułowaniu klauzul umownych strony przekroczyły granice swobody umów wyznaczone przez zasady współżycia społecznego, w szczególności zasady słuszności kontraktowej (art. 353¹ k.c.), a jednocześnie owe klauzule należało uznać za niedozwolone postanowienia umowne (art. 385¹ k.c.), zastosowanie winien znaleźć art. 385¹ § 2 k.c. - jako szczególny wobec art. 58 k.c. – co oznacza, że strony wiązała umowa w pozostałym zakresie.

Odnosząc się z kolei do żądania pozwu w zakresie skapitalizowanych odsetek umownych za czas obowiązywania umowy, wskazać należy, iż w ocenie Sądu I Instancji roszczenie w tym zakresie także nie zasługiwało na uwzględnienie, albowiem nie zostało udowodnione przez stronę powodową.

Zgodnie z dyrektywą wyrażoną w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na tym, kto z faktu tego wywodzi skutki prawne. Na gruncie prawa procesowego odpowiednikiem tego przepisu jest art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W myśl przytoczonych przepisów, to na powódzie spoczywał ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie. Rolą sądu orzekającego w procesie cywilnym nie jest prowadzenie dochodzenia, celem pozyczenia ustaleń w sprawie.

W tym miejscu zaznaczyć trzeba, iż z postanowień przedmiotowej umowy pożyczki wynika, że odsetki umowne zostały naliczone łącznie od kwoty całkowitej pożyczki (6.000 zł) i kwoty opłaty przygotowawczej (500 zł). Z uzasadnienia pozwu oraz odpowiedzi na sprzeciw z dnia 09 kwietnia 2019 roku wynikało, że właśnie takowych (tj. naliczonych także od opłaty przygotowawczej) za okres obowiązywania umowy powódka w postaci skapitalizowanej dochodzi od pozwanej pozwem złożonym w niniejszej sprawie. Zważając na okoliczność stwierdzenia przez Sąd abuzywności postanowienia umownego w zakresie opłaty przygotowawczej i tym samym nie związania stron tymże postanowieniem umownym, a także na brak właściwego naliczenia przez powódkę odsetek umownych jedynie od całkowitej kwoty pożyczki (6.000 zł), roszczenie w tym zakresie Sąd uznał za nieudowodnione.

Biorąc zatem pod uwagę wiążące postanowienia umowy pożyczki łączącej strony oraz fakt nieudowodnienia przez powódkę roszczenia w zakresie odsetek umownych, na pozwanej ciążyło zobowiązanie do zwrotu 6.000 zł całkowitej kwoty pożyczki. Skoro A. W. uiściła 6.408,00 zł, to należało stwierdzić, że spełniła swoje świadczenie w całości. W konsekwencji powództwo podlegało oddaleniu w całości – o czym orzeczono w pkt I sentencji wyroku.

W pkt II wyroku Sąd ustalił, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, iż koszty procesu ponosi strona powodowa, która w całości przegrała spór sądowy.

Sędzia Sądu Rejonowego

Ludmiła Dulka-Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...) M. C.;

3. (...)

W., dnia 04 września 2019 r.

SSR Ludmiła Dulka-Twarogowska